

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/106/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723201449
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6723201449.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci žalobcu A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX C., C. XXX, právne zastúpeného advokátom Mgr. Ivanom Bugrim, advokátska kancelária 960 01 Zvolen, Námestie SNP 23, IČO: 42 307 155, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so sídlom 812 71 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5.410,14 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 14C/26/2023-211 zo dňa 07. 09. 2023, v znení opravného uznesenia č. k. 14C/26/2023-259 zo dňa 04. 10. 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením č. k. 14C/26/2023-259 zo dňa 04. 10. 2023 **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil (výrokom I.) povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 5.410,14 eur v súdom určenej lehote a (výrokom II.) povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému nahradiť mu škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie z dôvodu nesprávnej resp. neúplnej transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „Smernica“) do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere (ďalej aj „ZoHaZZ“), za ktorú zodpovedá žalovaný na princípe absolútnej objektívnej zodpovednosti. Týmto postupom došlo k porušeniu jeho práv vyplývajúcich z únieového práva, a to k strate odpočinku a porušeniu jeho osobnostných práv, čím došlo k založeniu jeho nároku na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch.

2. Žalobca ďalej v žalobe uviedol, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj HaZZ), pričom štátnu službu vykonáva v služobnom pomere v súlade so zákonom č. 315/2001 Z. z. v hodnosti poručík, vo funkcii hasič - záchranár - špecialista, v čate „C“ na Okresnom riaditeľstve HaZZ vo Zvolene, na hasičskej stanici v Krupine. Do stálej štátnej služby v HaZZ bol prijatý dňom 05. 10. 2016. Uviedol, že služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17-hodinový výkon služby, po ktorom nasledovala určená 7-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku a od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16-hodinový

výkon služby, po ktorom nasleduje určená 8-hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t. j. v rámci jednej pracovnej zmeny strávi na pracovisku sústavne 24 hodín. Okrem určenej služobnej pohotovosti mu ako hasičovi môže byť (a aj pravidelne býva) nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ. Obidve služobné pohotovosti, či už určená, rovnako ako ani nariadená, sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti je hasič odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň), resp. peňažnou náhradou vo výške 30 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja (v deň štátneho sviatku) s odkazom na § 122 ods. 1 ZoHaZZ. Služobná pohotovosť je rozdelená na aktívnu časť (práca nadčas) a neaktívnu časť. Služobná pohotovosť je určovaná na čas nočných hodín. Do konca roka 2021 (v čase rozvrhu pracovných zmien 17/7) boli služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:30-05:30 hod., od začiatku roka 2022 (v čase rozvrhu pracovných zmien 16/8) sú služobné pohotovosti vykonávané v čase 22:00-06:00 hod. V prípade vyhlásenia poplachu počas služobnej pohotovosti, kedy sú hasiči vysielaní na zásah, služobná pohotovosť sa mení na prácu nadčas. Takto sa striedajú 3 hasičské zmeny, t. j. každý tretí deň každá pracovná zmena odsluží 24 hodín a následne sú 2 dni voľna. Mesačne každá hasičská zmena odsluží 10 až 11 pracovných zmien. V službe strávi bežne 240 až 264 hodín mesačne. Do tohto času však nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Vzhľadom na uvedené, služobný čas hasiča je rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok (365 dní), pri naplánovanej 24 hodinovej službe na každý tretí deň, odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní/3 zmeny). Ročne je to teda priemerne 2.920 odpracovaných hodín (121,67 zmenových služieb x 24 hodinová služba). V žalovanom období marec 2020 - február 2023 vrátane len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15 %-nej a 30 %-nej pohotovosti) odpracoval v období od marca 2020 do februára 2023 vrátane: 1.889,70 hodín určenej služobnej pohotovosti, konkrétne v období od marca 2020 do decembra 2020 vrátane: 500,27 hodín, v období od januára 2021 do decembra 2021 vrátane: 653,14 hodín, v období od januára 2022 do decembra 2022 vrátane: 664,29 hodín a v období od januára 2023 do februára 2023 vrátane: 72 hodín určenej služobnej pohotovosti. Za žalované obdobie pritom celkovo odpracoval spolu 1.943,20 hodín služobnej pohotovosti (určenej plus nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od marca 2020 do februára 2023 vrátane tak dosiahol 50,41 hodín týždenne. Žalobca zdôraznil, že počas pracovnej pohotovosti aj v jej neaktívnej časti sa musí zdržiavať na pracovisku, z ktorého sa nesmie vzdaliť a musí byť vždy pripravený na vykonanie zásahu. Pri vyhlásení výjazdu (zásah) sa tento vykonáva do jednej minúty. Napriek tomu neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa nezapočítava do fondu pracovného času, čo sa prejavuje tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou je na pracovisku, v rámci fondu pracovného času sa mu toto nevykazuje. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje § 85 ods. 2 ZoHaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to ustanovuje článok 6 písm. b) Smernice. Vnútroštátna právna úprava v ZoHaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora.

3. Okresný súd po vykonanom dokazovaní (viď bod 20. dôvodov napadnutého rozsudku) najmä z vylúčeného žalobcu zistil, že tento pracuje ako hasič na Hasičskej stanici v Krupine od 01. 01. 2016. Jeho pracovné zmeny sú 24-hodinové. Aj v rozhodnom období pracovné zmeny boli 24-hodinové. Na hasičskej stanici v Krupine pôsobia tri zmeny A, B, C, on pracuje v pracovnej skupine „C“. Pracovná 24-hodinová zmena trvá od 07.00 rána do druhého dňa 07.00 rána. Vyskytujú sa však aj prípady, že pred koncom pracovnej zmeny je nahlásený výjazd a tak pracovná zmena sa predĺži. Po výjazde buď zostávajú hasiči na mieste do vykonania nevyhnutných úkonov a potom dôjde k vystriedaniu, alebo zostávajú na mieste až do ukončenia všetkých nevyhnutných potrebných úkonov. Takto predĺžená zmena môže trvať do 08.00 hod., ale aj do 12.00 hod.. Pokiaľ ide o 24-hodinovú zmenu, od rána od 07.00 hod. do 22.00 hod. je služobný čas, od 22.00 hod. do 06.00 hod. druhého dňa je služobná pohotovosť a od 06.00 hod. do 07.00 hod. tohto rána je opätovne služobný čas. Takto je rozložená 24-hodinová pracovná zmena aj v súčasnosti a takto bola rozložená aj v rozhodnom období od marca 2020 do februára 2023. Keď žalobca slúži 24-hodinovú zmenu, stále musí byť na pracovisku počas 24 hodín. V prípade poplachu majú povinnosť výjazdu do jednej minúty. Preto nie je vôbec možné, aby sa mohol

vzdialiť z pracoviska počas 24-hodinovej služby. Keď nie je výjazd, počas služobného času sa robí príprava techniky, spracováva sa dokumentácia, vykonávajú sa výkonnostné prípravy, uvedené počas služobného času sa však nestíha, preto tieto činnosti sa vykonávajú aj počas neaktívnej časti služobnej pohotovosti. Po 24 hodinovej zmene má 2 dni voľna, ale nie je to väčšinou tak, pretože majú nariadené školenia, keď 90 % zo školení, kurzov sa vykonáva počas dní voľna. Počas 24-hodinovej zmeny nie je priestor na odpočinok. Na pracovisku je stále oblečený v uniforme. V prípade dovolenky, keď on má nárok na 14 dní dovolenky, musí prioritne čerpať pred dovolenkou náhradné voľno, ktoré im je poskytované za čas strávený na školeniach, takže k čerpaniu dovolenky sa vlastne ani nedostane. Takéto pracovné podmienky sa odrážajú v jeho osobnom, rodinnom živote. Je ženatý, má dve maloleté deti v nízkom veku. Manželke nemôže pomáhať v domácnosti a pri výchove detí tak, ako by si predstavoval. Po ukončení zmeny musí noc dospať, má obrátený denný a nočný režim, lieči sa na vysoký krvný tlak, starostlivosť o domácnosť a o výchovu detí je v prevažnej miere na manželke. Žalobca má veľa koníčkov, konkrétne vinohrad, tiež je „domácom kutilom“, na tieto záľuby nemá čas, tiež nemá čas na práce okolo rodinného domu, ani čas na priateľov a zábavu.

4. Na námietku miestnej nepríslušnosti okresného súdu súd prvej inštancie neprihliadol s odkazom na ust. § 19 písm. b) a § 42 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

5. Okresný súd v konaní mal za to, že žalobca si voči žalovanému uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorú mu spôsobil žalovaný v dôsledku porušenia úijného práva prostredníctvom nedostatočnej transpozície smernice Európskej únie č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 do slovenského právneho poriadku. Nedostatočná transpozícia smernice má za následok nerešpektovanie úijného práva žalobcu Slovenskou republikou na maximálny priemerný 48 hodinový týždenný pracovný čas vrátane nadčasov, v dôsledku čoho vznikla žalobcovi škoda. Úijné právo spája s touto skutočnosťou nárok na jej náhradu, ktorý je možné uplatňovať pred súdom členského štátu Európskej únie. Za skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody, žalobca označil zásah do jeho práv postupom žalovaného, v dôsledku čoho mu vznikla škoda v súvislosti s výkonom povolania žalobcu. Škoda a jej následky sa prejavili v Krupine, ktorá je mestom nachádzajúcim sa v územnom obvode Okresného súdu Zvolen, a s poukazom na § 19 písm. b) CSP je tak miestna príslušnosť Okresného súdu Zvolen na konanie daná.

6. Okresný súd má za to, že v konaní je daná aj jeho právomoc konať o predmetnom nároku, nakoľko neexistuje žiaden iný orgán v kompetencii ktorého by bolo rozhodnúť o práve žalobcu na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy voči štátu za porušenie práva Európskej únie.

7. Pokiaľ žalovaný v obrane namietal, že nárok žalobcu nie je daný, pretože sa na neho ako príslušníka HaZZ Smernica nevzťahuje, pričom poukázal na čl. 1 bod 2, 3 a čl. 2 Smernice, okresný súd vec právne posúdil tak, že žalobca odôvodňuje svoj nárok na náhradu škody tým, že Slovenská republika neprevzala do vnútroštátnej úpravy článok 6 písm. b) Smernice vo vzťahu k úprave pracovného času hasičov, ktorý predmet sporu sa nepochybne dotýka práva Únie. Vzťah úijného a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku, ktoré zásady sú povinné rešpektovať aj vnútroštátne súdy. V zhode s článkom 7 ods. 2, 5, článkom 144 Ústavy SR, ako aj článkom 3 CSP je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Právo na náhradu škody spôsobenej porušením práva únie patrí medzi všeobecné zásady komunitárneho práva vyplývajúceho priamo z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu a odráža základné vlastnosti komunitárneho práva - zásadu prednosti a priameho účinku, ako aj povinnosť vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio.

8. Žalovaný namietal, že Smernica sa nevzťahuje na služobný pomer žalobcu ako príslušníka HaZZ, a to s poukazom na to, že príslušníci HaZZ sa podieľajú (aj) na plnení úloh civilnej ochrany. Smernica (odkazom na Smernicu 89/391/EHS) definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia a činnosti - verejné i súkromné. Ako vyplýva z bodu. 2 prvého pododseku článku 2, neuplatňuje sa smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. V prejednávanom spore sa na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru táto výnimka nevzťahuje. Okresný súd poukázal na cieľ súvisiacej Smernice 89/391/EHS, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti, ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Aj zo znenia čl. 2 ods.1 tejto smernice vyplýva, že rozsah pôsobnosti je nutné chápať širšie. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2

ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevyklučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanoveniam tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napríklad v prípade katastrofy, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj keď služba žalobcu okrem plnenia úloh pri zdoľávaní požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, najmä pri poskytovaní priameho výkonu záchranných činností, pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, a teda musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene nemožno predvídať, tak za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času jej personálu v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Táto služba sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, takže sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice - naopak sa na ňu použije táto smernica. V zmysle záverov uznesenia Súdného C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že článok 2 Smernice Rady 89/391/EHS, ako aj článok 1 ods. 3 smernice Rady 2003/88/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby ako je verejná služba, o ktorú ide vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 smernice v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ako je napríklad katastrofa. V tomto prípade sa predmetná smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť alebo zdravie. Aj samotný ZoHaZZ v prílohe č. 4/ bod 6/ preberá Smernicu. Okresný súd na základe uvedeného prijal záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

9. Pokiaľ žalovaný ďalej v obrane namietal, že žalobcovi z uplatneného titulu nemohla vzniknúť škoda, pretože za vykonanú štátnu službu, ako aj služobnú pohotovosť bol odmenený v zmysle platných právnych predpisov a že žalobcom uplatnený nárok predstavuje mzdomý nárok, ktorý si musí žalobca uplatňovať voči svojmu zamestnávateľovi, a teda žalovaný namietal svoju pasívnu vecnú legitímáciu v konaní, pretože nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide, okresný súd konštatoval (viď bod 33. dôvodov napadnutého rozsudku), že pokiaľ pre vymedzenú oblasť zodpovednosti štátu neexistuje špecializovaná štátna právna úprava, je namieste využitie právnej úpravy obsahom a účelom najbližšej v zmysle zásad analógie iuris a analógie legis rešpektujúc princípy úniijného práva. Vo všeobecnosti otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci upravuje zákon č. 514/2003 Z. z., ktorý v § 4 písm. e) vymedzuje ako za škodu zodpovedný orgán konajúci v mene štátu ministerstvo, či iný ústredný orgán štátnej správy, ak v dôsledku nesprávneho preberania Smernice EÚ alebo v dôsledku nedodržania lehoty určenej na prebratie, vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo tohto ústredného orgánu štátnej správy. Sporová vec sa týka porušenia práva Únie pre absentujúcu, resp. nesprávnu transpozíciu Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z., pretože do pracovného času hasiča sa nezarátava aj jeho pracovná pohotovosť na pracovisku počas jej neaktívnej časti (§ 12 ods. 6 v spojení s § 193 zákona č. 315/2001 Z. z. vylúčil aplikáciu § 96 ods. 2 Zákonníka práce na služobné pomery hasičov). Absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu, ktorý je v zmysle § 9 vylúčený z pôsobnosti zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady SR pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a), d) Ústavy SR a postup alebo výsledok postupu vlády SR pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy SR. Niet preto žiadnych prekážok, aby pasívne vecne legitímovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR. Takáto objektívna zodpovednosť štátu tu existuje bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia práva Únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť (napr. C429/09 G. Fuß bod 46). Napokon v zmysle čl. 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR, čl. 144 Ústavy SR a tiež čl. 3 CSP, je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom,

je tiež viazaný judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Právne akty Európskej únie sú uvedené v čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a medzi tieto akty patria nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Smernice sú osobitosťou práva Európskej únie, nakoľko sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia daného výsledku sa ponecháva na členské štáty - smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom však je ponechaná voľba formy a prostriedkov. Vnútroštátni zákonodarcovia musia do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt (vnútroštátne vykonávacie opatrenie), ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôbia cieľom stanoveným v smernici. Prijatím novej smernice vzniknú dotknutým členským štátom dve povinnosti, a to implementovať smernicu včas, t. j. v lehote určenej priamo v smernici, resp. do 20 dní odo dňa jej zverejnenia v Úradnom vestníku a implementovať smernicu správne. Smernice v zásade nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt, t. j. v prípadoch, keď smernica nebola transponovaná do vnútroštátneho práva alebo bola transponovaná nesprávne, ustanovenia smernice sú imperatívne a dostatočne jasné a presné a ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Doktrína priamej účinnosti smerníc je teda produktom Súdneho dvora EÚ a vznikla z viacerých rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (napr. Rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Van Duyn; vo veci C 152/84 Marshall v. Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority; vo veci C 8/81 Becker; vo veci C 148/78, D. E. v. F. G.) a bola vytvorená s cieľom vyriešiť situáciu, keď členský štát neimplementoval smernicu v určenej lehote, resp. určeným spôsobom, a zároveň sú splnené štyri podmienky na priznanie priamej účinnosti, a to (a) jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, (b) nepodmienený záväzok, (c) uplynutie lehoty na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku a (d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi (naopak, priznáva mu nejaké právo). Pri splnení týchto požiadaviek sa môžu jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Súdny dvor EÚ judikoval, že znením smerníc nie sú viazané len vnútroštátne súdy, ale aj ostatné orgány verejnej moci, ako aj iné verejné orgány. Podľa judikatúry Súdneho dvora (vec Francovich, spoločné veci C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Únie. Súdny dvor znovu zopakoval, že aj keď komunitárne právo nemá výslovné ustanovenie o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením komunitárneho práva, tento princíp je vlastný komunitárnemu právu. K tomuto záveru dospel interpretáciou Zmluvy o založení ES, odvolávajúc sa na základné princípy komunitárneho právneho systému a všeobecné princípy spoločné pre právne systémy členských štátov. Navyše dodal, že zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva je objektívna, bez ohľadu na zavinenie. Priama použiteľnosť ustanovení komunitárneho práva nevyklučuje právo jednotlivca na odškodnenie v prípade ich porušenia, naopak, je nevyhnutnou súčasťou priameho účinku ustanovení komunitárneho práva, ktorých porušenie je príčinou spôsobenej škody. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, t. zn., že právo Únie nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. V danom prípade ide o objektívnu a absolútnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušením práva Únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitimovaný, a teda pasívne vecne legitimovaným subjektom je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy), ktorého príslušníkom je a aj bol žalobca v rozhodnej dobe.

10. Žalovaný v konaní namietal tvrdenie žalobcu, že dotknutá Smernica nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transformovaná správne. Podľa žalovaného úprava v ZoHaZZ neodporuje dotknutej Smernici a že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. V tomto smere okresný súd poukázal na čl. 2, 6 Smernice, na § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, § 92 ods. 1, § 93, § 103 ods. 1, § 116 ods. 1 a § 122 ods. 1, § 130, § 135c ods. 1, § 12 ods. 6 ZoHaZZ, ako aj na § 193 ZoHaZZ, ktorý ustanovuje ktoré ustanovenia Zákonníka práce sa použijú na služobný pomer účastníkov, § 85 ods. 9, § 96 ods. 2 zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, čl. 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR. Súd mal za to, že z vyššie citovaných ustanovení HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. Časť služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do

služobného času nezapočítava a práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. ZoHaZZ totiž v zmysle jeho § 12 ods. 6 umožňuje aplikovať Zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby najmä, ak to výslovne ustanovuje tento zákon (ZoHaZZ), pričom v § 193 ZoHaZZ (ktorý uvádza ktoré ustanovenia Zákonníka práce sa na právne vzťahy hasičov vzťahujú) nie je odkaz na spomínané ust. § 96 ods. 2 Zákonníka práce. Pokiaľ žalovaný argumentoval, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času, podľa názoru súdu ZoHaZZ definuje služobný čas ako čas, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Zákon zároveň obsahuje legálnu definíciu pojmu výkon štátnej služby ako výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávanú na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Zároveň definuje úkony v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z ust. § 86 ZoHaZZ vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Uvedené rozlíšenie je celkom zjavné z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti (§ 103 ods. 1 ZoHaZZ), keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Aj z ust. § 122 ods. 3 ZoHaZZ vyplýva rozlíšenie, že ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby (tzv. výjazd), až takéto vykonávanie je štátnou službou (štátnou službou nadčas). Podľa čl. 2 ods. 1 a ods. 2 Smernice 2003/88/ES, pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici je autonómny pojem práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Súdny dvor binárne rozlišoval, že čas je určitý čas pracovným časom, alebo pracovným časom nie je. V rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov - pracovný čas a čas odpočinku. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. Podľa rozsudku Súdneho dvora z 03. 10. 2000 vo veci Simap (C-303/98) a podobne z rozsudku Súdneho dvora z 09. 09. 2003, H. (C-151/02) Súdny dvor konštatoval jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle smernice. Čl. 6 písm. b) Smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb. Vnútroštátna právna úprava (ZoHaZZ) umožňuje zamestnávateľovi nezapočítavať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi - príslušníkovi HaZZ služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice a Slovenská republika dosiaľ neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa čl. 2 Smernice a nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená v čl. 6 písm. b) Smernice. Argumentáciu žalovaného v tom smere, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdely a aktívny a že má k dispozícii miesto na oddych (odpočinok), a teda že žalobca v prípade, ak nie je nariadený služobným zásah, môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, súd považoval v tejto súvislosti za bezvýznamnú, nakoľko podľa judikatúry Súdneho dvora sa za súčasť pracovného času považuje všetok čas, ktorý žalobca trávi v mieste výkonu práce a je k dispozícii svojmu zamestnávateľovi. Žalobca počas pohotovosti musí byť v budove hasičskej stanice, nemôže ju opustiť, musí byť ustrojený a pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Týmto zamestnanec plní pokyny zamestnávateľa. Skutočnosť, že zamestnávateľom počas tejto doby nie sú určené žiadne iné činnosti, nemôže byť na ťarchu zamestnanca.

11. Okresný súd sa ďalej zaoberal otázkou, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice. V tomto smere poukázal na opakovanú judikatúru Súdneho dvora, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené 3 podmienky: 1. cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2. existencia škody a 3. priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Je úlohou vnútroštátneho sudcu, ktorý rozhoduje o odškodnení,

aby posúdil, či sú tieto podmienky splnené. Poukázal na ustanovenie čl. 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy Slovenskej republiky, na § 11, § 13 ods. 1 a § 853 ods. 1 OZ a skonštatoval, že pokiaľ ide o prvú podmienku, táto je v prejednávanej veci splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Pokiaľ ide o druhú a tretiu podmienku, súd uviedol, že táto súvisí s posúdením nároku, ktorý si žalobca z titulu porušenia únijskeho práva uplatnil. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá pre určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva a nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. Je na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna, alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. Nerešpektovaním Smernice žalobcovi vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 OZ) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa čl. 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci, a teda aj žalobca, právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i. a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). Súd dospel k záveru, že pri určovaní eventuálne nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným pracovným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období a žalobcovi v príčinnej súvislosti s nerešpektovaním čl. 2 a 6 písm. b) Smernice vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 OZ môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu, a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia Smernice do vnútroštátneho poriadku, okresný súd dospel k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Ustanovenie § 13 ods. 3 OZ uvádza aj možnosť domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo, keď morálne zadosťučinenie nepostačuje. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života, a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie je súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru (7 rokov) skracuje čas odpočinku. Súd teda mal preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva. Súd teda dospel k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

12. Pokiaľ žalovaný vzniesol námietku premlčania nároku za mesiac marec 2020, okresný súd vec posudzoval podľa ustanovení § 100 ods. 1 a § 101 OZ a skonštatoval, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe (§ 101 OZ) a počiatok plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo/194/2011 zo dňa 27. 11. 2012). K nemajetkovej ujme žalobcu, ktorú si žalobca uplatňuje žalobou, dochádzalo osobitne v jednotlivých mesiacoch a v priamej príčinnej súvislosti s porušením Smernice, boli potom porušené osobnostné práva žalobcu, pričom následne v nasledujúcich mesiacoch (ku dňu splatnosti mzdy, t. j. vždy 10. deň nasledujúceho mesiaca) táto ujma nebola zo strany žalovaného kompenzovaná v služobnom plate žalobcu navyše o požadovaných 35 %, resp. 20 %. Žalobca si predmetné nároky uplatnil počnúc splatnosťou mzdy za mesiac marec roku 2020, ktorá bola splatná dňa 10. 04. 2020. Žaloba na súde bola podaná dňa 08. 04. 2023, ktorá skutočnosť znamená, že nároky žalobcu nie sú premlčané, a teda nie je premlčaný ani žalovaným napadnutý nárok žalobcu za obdobie marec 2020, nakoľko služobný plat žalobcu bol za tento mesiac splatný dňa 10.04.2020.

13. K námietke žalovaného, že žalobca mal povinnosť upozorniť nadriadeného na porušovanie jeho práva a na to, že mu vzniká ujma, a že mal povinnosť žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza, a teda žalobca mal prejavíť primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah, a že včas nevyužil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, okresný súd poukázal na judikatúru Súdneho dvora, najmä na už spomínaný rozsudok vo veci *Günter Fuß*, v zmysle záverov ktorého by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by im to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Vzhľadom na slabšie postavenie zamestnanca by mohol byť pracovník odradený od otvoreného uplatňovania svojich práv voči zamestnávateľovi (ďalej viď dôvody uvedené v odseku 65. dôvodov napadnutého rozsudku).

14. K námietke žalovaného ohľadom výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú, okresný súd uviedol (body 67. a nasl. dôvodov napadnutého rozsudku), že spôsob určenia, resp. posudzovania výšky, je na úvahe súdu. Poukázal na podmienky možnosti priznania zadosťučinenia v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 a 3 OZ, na nález Ústavného súdu III. ÚS 288/2017 z 05.12.2017 o povinnosti všeobecných súdov zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť v porovnateľných veciach rovnako, na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2008, sp. zn. 5 Cdo 126/2007, v zmysle ktorého priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon ponecháva na voľnej úvahe súdu, ten však musí hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu, pričom mal za to, že určiť konkrétne pravidlá hodnotenia je takmer nemožné vzhľadom na rozdielnosť toho-ktorého konkrétneho prípadu a vzhľadom na povahu osobnostného práva, ochrany ktorého sa fyzická osoba domáha. Aj keď je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo zákona na voľnej úvahe súdu, táto musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Okresný súd vo veci posudzoval aj intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi, vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a v spoločnosti. Rozhodujúce je objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne v spoločenskom postavení a podobne) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Vznik zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva sa posudzuje podľa pravidiel, ktoré ustanovil Súdny dvor. Spôsob a rozsah odškodnenia závisí od konkrétnej vnútroštátnej právnej úpravy daného členského štátu, ktorá však musí rešpektovať požiadavku, že kritéria na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Rovnako poskytnutá náhrada škody musí byť adekvátna spôsobnej škode. V danom prípade, pokiaľ si teda žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 13 v spojení s § 11 OZ, súd aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správnu, zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry. Žalobca svojou výpoveďou v spojení s listinnými dôkazmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Podanou žalobou sa domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslennej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času, a teda nežaluje nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považoval finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o

HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti (t. j. mimo určenej služobnej pohotovosti). Okresný súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote, a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období, pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (dochádzkový systém), konkrétne z rozsahu 1.889,70 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do pracovného času (v ďalšom viď bod 77 až 82 dôvodov napadnutého rozhodnutia). Na základe vykonaného dokazovania a po zhodnotení skutkového a právneho stavu následne súd dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy titulom porušenia komunitárneho práva neprevzatím, resp. nesprávnym prevzatím Smernice do vnútroštátneho práva v oblasti právnej úpravy služobného pomeru príslušníkov HaZZ, je v celom rozsahu dôvodný čo do dôvodu a výšky, súd ho vyhodnotil za riadne preukázaný, a preto žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznávané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny alebo obetiam trestných činov.

15. Okresný súd vec právne posúdil podľa čl. 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, podľa § 19 písm. b), § 42 CSP, podľa § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, § 92 ods. 1, § 93 ods. 1, § 103 ods. 1, § 116 ods. 1, § 122 ods. 1, § 130, § 135e ods. 1, § 12 ods. 6, § 12 ods. 6, § 193 zák. č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchranom zbore v znení neskorších predpisov (ZoHaZZ), podľa § 85 ods. 9, § 96 ods. 2 Zákonníka práce, podľa čl. 36 ods. 1 písm. c), d) a e) zák. č. 460/1992 Zb. Ústavy SR, podľa § 11, § 13 ods. 1, § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, otázku premičania posúdil podľa ust. § 100 ods. 1 a § 101 OZ, o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu vo veci. Žalobca bol v konaní plne úspešný, preto súd skonštatoval, že má nárok voči plne neúspešnému žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O tom, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku okresného súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP.

16. Opravným uznesením č. k. 14C/26/2023-259 zo dňa 4. októbra 2023 okresný súd opravil výrok II. svojho rozsudku, teda výrok o náhrade trov konania tak, že tento správne má znieť: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov konania.“ V ostatných častiach ponechal okresný súd rozsudok okresného súdu nedotknutým.

17. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 362 ods. 1, veta prvá CSP) odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, a teda, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d), že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f), a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

18. Podľa žalovaného, ak sa súd prvej inštancie chcel dostať do pozície orgánu, ktorému je zverená právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území Slovenskej republiky so smernicou Európskej únie, toto právo bez akýchkoľvek pochybností nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, a takýto záver si súd prvej inštancie nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy.

19. Žalovaný ďalej namietal svoju pasívnu vecnú legitimáciu v spore. Podľa neho je nevyhnutné rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako dvomi samostatnými subjektmi, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Súd nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a následne nesprávnym právnym posúdením aplikoval tento záver na vznik zodpovednosti kompetentných orgánov za porušenie predpisov v procese preberania a následnej aplikácie Smernice. Ďalej v odvolaní poukázal na rozdiel medzi prebratím a aplikáciou Smernice, a že žalobca namietal nesprávne prebratie Smernice 2003/88/ES, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu.

Slovenská republika teda nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu Smernice 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa.

20. Ďalej žalovaný namietal posudzovanie Smernice 2003/88 ES na daný prípad súdom prvej inštancie a poukázal na to, že rozsah pôsobnosti tejto Smernice je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1, ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 Smernice. Inak povedané, Smernica sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany a Smernica sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, táto oblasť je v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy.

21. Žalovaný ďalej tvrdil, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Žalovanému nie je zrejmé, ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda, keď žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Žalobca počas služobnej pohotovosti je povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Za takto stanovený čas dostáva pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Tvrdil tiež, že pokiaľ súd prvej inštancie napriek uvedeným skutočnostiam, dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca, a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody (rozsudky Mulder a / Rada a komisia, C-104/89 a C-37/90).

22. Žalovaný namietal tiež výpočet výšky náhrady škody a poukázal na to, že rozhodujúcou skutočnosťou nie je plán služieb hasičských jednotiek, teda striedanie troch zmien v 24 hodinových intervaloch, ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia. Z tohto dôvodu je pre zistenie, či skutočne došlo k porušeniu práv žalobcu, nevyhnutné vypočítať čas, ktorý naozaj strávil vykonávaním štátnej služby, prípadne v služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, teda služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZaHoZZ. Žalobca tvrdil, že listinný dôkaz – tabuľky, ktorých výpočet je mätúci a predstavuje teda skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady škody formou doplatku. Za žiadnych okolností však nemožno nemajetkovú ujmu vypočítať „tabuľkovo“ na základe akéhosi univerzálneho vzorca, ktorý vo svojom výsledku zodpovedá mzdovému nároku. Žalobca vydávaním svojho nároku za nemajetkovú ujmu vzniknutú porušením Smernice maskuje svoje mzdové nároky. Žalovaný výšku náhrady škody, resp. nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje, považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu jednoznačne podstatne vyššia. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. Nestačí, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby vyvolať, čo v prípade žalobcu nie je preukázané. Žalobca nepreukázal zásah do jeho súkromného, rodinného života a najmä zásah do medziludských vzťahov či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje.

23. K otázke posúdenia námietky premlčania okresným súdom žalovaný uviedol, že začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K neoprávnenému zásahu do osobných práv žalobcu došlo už v tom momente, kedy bol maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas prekročený a nie až nasledovný kalendárny mesiac, kedy nastal dátum splatnosti služobného platu. Záverom žalovaný namietal výrok rozsudku okresného súdu o náhrade trov konania, ak by odvolací súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, tak odvolací súd musí zmeniť

prvý výrok napadnutého rozsudku a potom je druhý výrok o trovách konania potrebné rovnako zmeniť, nakoľko ide o závislý výrok od rozhodnutia vo veci samej. Rozsudok okresného súdu žiadal zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

24. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že považuje rozsudok za zákonný a vecne správny v celom rozsahu. Odvolacie námietky žalovaného podľa jeho názoru nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť a zákonnosť odvolaním napadnutého rozsudku. Žalovaným označené odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) rovnako ani žiadne iné odvolacie dôvody nie sú naplnené. Vo vzťahu k tvrdeniu žalovaného, že súd nie je v súdnej veci kompetentný a teda nemá právomoc vec prejednať, poukázal na ods. 17 svojej žaloby, kde uviedol dôvody, prečo v prípade kolízie medzi vnútroštátnym právnym predpisom a predpisom únie je vnútroštátny súd povinný aplikovať únie právo, teda uprednostniť napr. Smernicu pred vnútroštátnym zákonom bez ohľadu na to, či bol vnútroštátny predpis prijatý skôr alebo neskôr ako relevantná únie norma. Tento princíp pritom vyplýva z dlhoročnej ustálenej judikatúry Súdneho dvora. Ak by mala byť správna právna argumentácia žalovaného o tom, že vnútroštátny súd nie je oprávnený posudzovať, či konkrétny vnútroštátny právny predpis je alebo nie je v rozpore s únie právom napr. so smernicou, tak by Súdny dvor nikdy nemohol vydať judikát vo veci Simmenthal ako ani všetky ďalšie neskoršie rozhodnutia, ktoré majú v záveroch tohto judikátu podklad. Súdny dvor vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali, a teda aj posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej úpravy transponovaná správne. Na území Slovenska neexistuje žiadny iný orgán než všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by bol vzhľadom na predmet žaloby oprávnený a súčasne povinný prejednať a rozhodnúť tento spor a v rámci neho si aj prejudiciálne posúdiť súlad a správnosť transpozície Smernice do ZoHaZZ.

25. K námietke žalovaného jeho pasívnej vecnej legitímácie žalobca uviedol, že žalovaný sa snaží spochybníť svoju pasívnu vecnú legitímáciu, neuvádza absolútne žiadne nové, skutkovo či právne relevantné argumenty, ktoré by už nepredniesol v doterajšom priebehu konania a ktorých nesprávnosť by už nebola vyvrátená aj v odôvodnení napadnutého rozsudku.

26. K námietke pôsobnosti Smernica 2003/88/ES žalobca považuje za nepochybné, že Smernica sa v celom rozsahu a bez obmedzenia vzťahuje na činnosť príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, pričom činnosť hasičov v žiadnom prípade nespadá pod „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ tak, ako to zjavne účelovo tvrdí žalovaný.

27. K námietke žalovaného voči nároku na náhradu škody žalovaný tvrdenia žalovaného o „možnosti odpočívať alebo venovať sa inej činnosti“ považoval za právne absolútne irelevantné vo vzťahu k záveru, že služobná pohotovosť má byť započítavaná do pracovaného času, žalovaný v tomto smere hľadá akýkoľvek čo aj právne doslova bezpredmetný „argument“, aby formálne spochybnil právne nespochybniteľné skutočnosti. Opätovne poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-243/09 zo dňa 14.10.2023 vo veci Günter Fuß, podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama osebe dostatočným dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody porušením čl. 6 písm. b) Smernice. Podľa bodu 53. tohto rozsudku prekročenie priemerného maximálneho týždenného pracovného času upraveného v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje samo osebe porušenie tohto ustanovenia a nie je potrebné preukázať ešte aj inú osobitnú ujmu. Ustanovenia § 11 – 13 OZ sa tu aplikujú „len“ analogicky z dôvodu neexistencie osobitného vnútroštátneho predpisu, ktorý by upravoval nárok na náhradu škody z porušenia práva Európskej únie. K žalobe priložil relevantné listinné dôkazy - výpisy z dochádzkového systému SAP a výplatné pásky za každý mesiac žalovaného obdobia, pričom tieto dôkazy ako ani skutkové tvrdenia ohľadne rozsahu počtu odslužených hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré sa mu nezapočítavali do odpracovaných hodín, neboli ani samotným žalovaným nijako spochybnené. Rovnako tak listinnými dôkazmi žalobca preukázal a na základe týchto dôkazov vyčíslil, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia dosiahol 50,41 hodín týždenne a ani táto najpodstatnejšia skutočnosť nebola žalovaným nijakým spôsobom spochybnená či popretá. Prisúdená náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú mu súd priznal, zohľadňuje závažnosť, intenzitu a dĺžku trvania zásahu do jeho základných práv. Táto výška je vzhľadom na všetky relevantné okolnosti primeraná a spravodlivá.

28. Pokiaľ ide o posúdenie námietky premlčania súdom prvej inštancie žalobca uviedol, že si žalovaný nárok, resp. jeho dielčie nároky uplatnil počnúc splatnosťou služobného platu (mzdy) za mesiac marec

2020, kedy o rozsahu prekročenia maximálneho týždenného pracovného času, ako aj o výške prípadnej adekvátnej náhrady za nadpracované hodiny, sa dozvedel. Rozsudok okresného súdu žiadal potvrdiť v celom rozsahu ako vecne správny.

29. Žalovaný v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu uviedol, že žalobca uznal za vhodné reagovať len na niektoré právne aspekty namietané žalovaným, pričom zdôraznil, že predmetom sporu je právne posúdenie skutočností uvádzaných stranami sporu. V plnom rozsahu sa pridržiaval svojho odvolania a taktiež svojich predchádzajúcich vyjadrení a podaní, a teda žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

30. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP) odvolanie prejednal viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania (§ 379, § 380 CSP) bez nariadenia pojednávania na prejednanie odvolania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP z tohtožných dôvodov potvrdil.

31. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 toho istého ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

32. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Okresný súd všetky dôkazy vo veci hodnotil jednotlivo a aj v ich vzájomných súvislostiach, prihliadol pritom na všetky skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo a na základe nich vec aj správne právne posúdil a odôvodnenie rozsudku okresného súdu dalo odpoveď na všetky relevantné otázky týkajúce sa predmetného sporu.

33. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nemal kompetenciu konštatovať, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2002 Z. z. prebratý nesprávne, takýto záver nemohol si osvojiť ani predbežnú otázku, pričom zároveň namietal v tejto časti arbitrárnosť rozsudku, keď podľa žalovaného súd prvej inštancie sa nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastavenej otázky, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v danej veci mal právomoc na prejednanie sporu. S poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V zmysle § 21 Občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia – transpozície Smernice EÚ do vnútroštátneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Súd bol oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k porušeniu práva pri preberaní Smernice č. 2003/88/ES do právneho poriadku SR, čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zákon č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b) Smernice. S otázkou právomoci súdu SR na rozhodnutie o nároku žalobcu sa súd prvej inštancie správne vysporiadal, pričom odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku (viď. bod 25. dôvodov napadnutého rozsudku). Nie je možné stotožniť sa s tvrdením žalovaného, že s uvedenou otázkou sa súd vôbec nezaoberal.

34. Okresný súd správne posúdil aj otázku namietanej miestnej nepríslušnosti súdu prvej inštancie na konanie, keď túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú. Aj v tomto smere odvolací súd len poukazuje na bod 25. dôvodov napadnutého rozsudku, v ktorom sa okresný súd aj s touto otázkou náležite vysporiadal.

35. Žalovaný namietal, že Smernica 2002/88/ES sa nevzťahuje na služobný pomer žalobcu ako príslušníka HaZZ s poukazom na to, že príslušníci HaZZ sa podieľajú (aj) na plnení úloh civilnej ochrany. Aj túto námietku okresný súd považoval za nedôvodnú, pričom poukázal na to, že Smernica definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia a činnosti verejné i súkromné. Ako vyplýva z bodu 2. prvého pododseku čl. 2 predmetná Smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb napr. v oblasti služieb civilnej ochrany. V prejednanom spore sa na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru táto výnimka nevzťahuje. Okresný súd poukázal na cieľ súvisiacej Smernice 89/391/EHS, ktorý je

zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti, ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Aj zo znenia čl. 2 ods. 1 tejto Smernice vyplýva, že rozsah pôsobnosti je nutné chápať širšie. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevyklučuje z pôsobnosti Smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanoveniam tejto Smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napr. v prípade katastrofy, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj keď služba žalobcu okrem plnenia úloh pri zdolávaní požiarov v zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, najmä pri poskytovaní priameho výkonu záchranných činností pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, a teda musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene nemožno predvídať, tak za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času jej personálnom súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Táto služba sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov tak, že sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku Smernice, naopak sa na ňu použije táto Smernica. Pri právnom posúdení veci aj znení Smernice 2003/88/ES súd prvej inštancie správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry Súdneho dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva únie, ktorý súdny dvor podal (viď. rozsudok C-261/2021 zo dňa 07.07.2022). Žalovaný sa bránil v rovine všeobecnej polemiky so závermi súdu prvej inštancie, bez dopadu na závažnosť rozhodnutí Súdneho dvora, od ktorých niet dôvodu sa odchýliť, vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. Súdny dvor rozhodol, že čl. 6 písm. b) Smernice má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, a že táto Smernica sa má uplatniť aj na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci inými osobám, ak sú vykonávané z obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Pritom ani tá skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná. Bez právneho významu je skutočnosť, či si hasič plní svoje úlohy v pracovnom, resp. v služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. K tejto námietke žalovaného viď. bod 30. dôvodov napadnutého rozsudku, v ktorom súd jasne a zreteľne vysvetlil, prečo sa na služobný pomer žalobcu ako príslušníka HaZZ uplatňuje Smernica 2003/88/ES a s ktorými dôvodmi tam uvedenými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

36. Ďalšej námietke žalovaného, že žalobcovi s uplatneného titulu nemohla vzniknúť škoda, pretože za vykonanú štátnu službu ako aj služobnú pohotovosť bol odmenený v zmysle platných právnych predpisov, a že žalobcom uplatnený nárok predstavuje mzdový nárok, ktorý si musí žalobca uplatňovať voči svojmu zamestnávateľovi, okresný súd uviedol, že dotknutý subjekt musí mať možnosť uplatniť si nárok, ktorý mu vyplýva z únijnej právnej normy za takých podmienok, za akých by si mohol nárok uplatniť založený na podobnej vnútroštátnej právnej norme bez únijného prvku. Pokiaľ pre takto vymedzenú oblasť zodpovednosti štátu neexistuje špecializovaná štátna právna úprava, je namieste využitie právnej úpravy obsahom a účelom najbližšej, v zmysle zásad analógie iuris a analógie legis, rešpektujúc princípy únijného práva. Vo všeobecnosti otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci upravuje zákon č. 514/2003 Z. z., ktorý v § 4 písm. e) vymedzuje ako za škodu zodpovedný orgán konajúci v mene štátu ministerstvo, či iný ústredný orgán štátnej správy, ak v dôsledku nesprávneho preberania Smernice EÚ alebo v dôsledku nedodržania lehoty určenej na prebratie, vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo tohto ústredného orgánu štátnej správy. Sporová vec sa týka porušenia práva únie pre absentujúcu, resp. nesprávnu transpozíciu Smernice do zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbere v znení neskorších predpisov, pretože do pracovného času hasiča sa nezarátava aj jeho pracovná pohotovosť na pracovisku počas jej neaktívnej časti (§ 12 ods. 6 v spojení s § 193 zákona č. 315/2001 Z. z. vylúčil aplikáciu § 96 ods. 2 Zákonníka práce na služobné pomery hasičov). Absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu, ktorý je v zmysle § 9 vylúčený z pôsobnosti zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady SR pri výkone jej pôsobnosti podľa článku 86 písm. a), d), Ústavy SR a postup alebo výsledok postupu Vlády SR pri výkone jej pôsobnosti podľa článku 119 písm. b) Ústavy SR. Niet preto žiadnych prekážok, aby

pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra ako orgán do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR. Podľa judikatúry Súdneho dvora (vec rámcových, spoločné veci C – 6/90 a C – 9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodríava právne predpisy únie. Súdny dvor zopakoval, že aj keď komunitárne právo nemá výsledné ustanovenie o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením komunitárneho práva, tento princíp je vlastný komunitárnemu právu. K tomuto záveru dospel interpretáciou Zmluvy o založení ES odvolávajúc sa na základné princípy komunitárneho právneho systému a všeobecné princípy spoločné pre právne systémy členských štátov. Zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva je objektívna a priama použiteľnosť ustanovení komunitárneho práva nevyklučuje právo jednotlivca na odškodnenie, prípadne ich porušenie. Práve naopak, právo jednotlivca na odškodnenie je nevyhnutnou súčasťou priameho účinku ustanovení komunitárneho práva, ktorých porušenie je príčinou spôsobenej škody. V súdnej veci je nepochybne zrejmé, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy SR) z dôvodu nedodržania maximálneho týždenného pracovného času.

37. Pokiaľ žalovaný namietal tvrdenie žalobcu, že dotknutá Smernica nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transformovaná správne, a že úprava v ZoHaZZ neodporuje dotknutej Smernici, keď rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristiky znaku pojmu pracovný čas aj služobnej pohotovosti, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, je, že pracovník je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol poskytnúť primeranú službu. Pracovný čas v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti podľa tvrdenia žalovaného Súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zaráta iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa (rozsudok vo veci C – 303/98). Pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený alebo vymedzený priestor na odpočinok, čiže zamestnávateľ si je vedomý, a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t. j. žalobcu. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť a napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t. j. nielen za vykonávanú prácu, ale aj za neaktívnu časť práce. K uvedeným tvrdeniam žalovaného okresný súd uviedol:

38. Aj podľa § 193 ZoHaZZ sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane okrem iného aj ustanovenia § 85 Zákonníka práce (podľa § 85 ods. 9 Zákonníka práce priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín). Zákonník práce však explicitne v ust. § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, jej neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ust. § 96 Zákonníka práce však na pomery ZoHaZZ nie je použiteľný. Z ustanovení ZoHaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. Z výpovede žalobcu, ako aj zo stanoviska žalovaného jednoznačne vyplýva, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava, a práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie. ZoHaZZ totiž v zmysle § 12 ods. 6 umožňuje aplikovať Zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon (ZoHaZZ), pričom v § 193 ZoHaZZ, (ktorý uvádza, ktoré ustanovenia Zákonníka práce sa na právnej vzťahu hasičov vzťahujú), nie je odkaz na spomínané ust. § 96 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaný argumentuje, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času, pričom poukázal aj na rozhodnutie Súdneho dvora, avšak podľa názoru okresného súdu žalovaným citované rozhodnutie sa týkalo tzv. domácej pohotovosti, o ktorú sa tu v prejednávanej veci nejedná. Zákon obsahuje legálnu definíciu pojmu výkon štátnej služby ako výkon oprávnený a povinnosť vyplývajúci zo služobného pomeru, činnosť vykonávanú na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Zároveň definuje úkony v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z ust. § 86 ZoHaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcu určenú služobnú pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby. Uvedené rozlíšenie je celkom zjavné z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti (§ 103 ods. 1 ZoHaZZ), keď za výkon služobnej pohotovosti patrí

mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Aj z ust. § 122 ods. 3 ZoHaZZ vyplýva rozlíšenie, že ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby (tzv. výjazd), až takéto vykonávanie je štátnou službou (štátnou službou nadčas). Podľa článku 2 ods. 1 a ods.2 Smernice pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Napadnutým rozsudkom okresný súd rešpektoval ustanovenia Smernice a ďalšej judikatúry Súdneho dvora týkajúce sa otázky posúdenia, čo sa považuje za pracovný čas a čo sa považuje za čas odpočinku a so závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

39. Aj pri posudzovaní otázky, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv v článku 2 a 6 písm. b) Smernice, okresný súd správne prihliadol na judikatúru Súdneho dvora, v zmysle ktorej poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1. cieľom porušenej právnej normy únie je prihnať jednotlivcom práva, ak porušenie je dostatočne závažné, 2. existencia škody, 3. priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Okresný súd skonštatoval, že je úlohou vnútroštátneho sudcu, ktorý rozhoduje pri odškodnení, aby posúdil, či sú tieto podmienky splnené. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd má za to, že táto je splnená, nakoľko článok 2 a článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48 hod. hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas a táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Ide o dostatočne závažné porušenie práva únie, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), okresný súd poukázal na to, že Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobená jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátna spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritéria na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku a tieto nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva a nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. Je na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva a vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sa súd prvej inštancie stotožnil s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (poznámka súdu prvej inštancie - § 583 OZ) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Poukázal pritom aj na článok 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR, podľa ktorých ustanovení majú mať zamestnanci právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon im má zabezpečiť i. a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle článku 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pri tom právo na odpočinok a zotavenie, vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako je to zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná smernica 2003/88/ES, ako aj smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že je ešte stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Súdny dvor mal za to, že je potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Na základe dokladov predložených žalobcom pre súd prvej inštancie vyplynulo, že pri určovaní, eventuálne nariadené pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom, došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (marec 2020 – február 2023), žalobcovi v príčinnej súvislosti s nerešpektovaním článku 2 a 6 písm. b) Smernice vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo k dlhodobému porušovaniu jeho základných osobnostných práv – práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života, že v zmysle § 13

OZ môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza zo skutočností, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia Smernice do vnútroštátneho poriadku, okresný súd dospel k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Súd teda má za to, že v súdnej veci sú splnené všetky tri podmienky pre vznik tohto práva. Štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve únie napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné, ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťažaniu získania náhrady (zásada efektivity). V dôsledku aktuálnej právnej úpravy pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie je súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru (obdobie 7 rokov) skraca čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva. Na základe uvedených skutočností, teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný.

40. Odvolací súd sa stotožňuje aj so závermi súdu prvej inštancie týkajúcimi sa posúdenia otázky premlčania nároku žalobcu v dôsledku vznesenia námietky premlčania nároku žalovaným. V tomto smere odvolací súd poukazuje na body 61. až 64. dôvodov napadnutého rozsudku.

41. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca má povinnosť upozorniť nadriadeného na porušovanie jeho práv a na to, že mu vzniká ujma a že mal povinnosť žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť z dôvodov, ktoré uvádza v žalobe, a teda, že žalobca neprejavil primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a že včas nevyužil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu, okresný súd poukázal na judikatúru Súdného dvora, najmä na rozsudok vo veci *Günter Fuß*, avšak aj na tvrdenie žalobcu, že svojho bezprostredne nadriadeného na problém nedodriavania maximálneho pracovného času upozorňoval, avšak bezvýsledne, keď samotný jeho nadriadený podal obdobnú žalobu. Nemožno potom prijať obranu žalovaného, že žalobca nevyvaložil snahu o odstránenie, resp. predvídanie škodlivých následkov.

42. Okresný súd sa námietkou žalovaného, že výška uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy je neprimeraná, zaoberal v bodoch 66. a nasledovné dôvody rozsudku okresný súd jasne a zrozumiteľne tak pre laickú, ako aj odbornú verejnosť vysvetlil, z akého dôvodu považoval výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy za primeranú a s týmito dôvodmi rozsudku sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Akékoľvek uvedenie ďalších dôvodov by bolo vlastne len opakovaním dôvodov už uvedených súdom prvej inštancie.

43. Napokon odvolací súd sa stotožňuje aj s rozsudkom okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania, o ktorom okresný súd správne rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu vo veci, a preto správne žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % v súdom určenej lehote.

44. Podľa rovnakého ust. § 255 ods. 1 CSP rozhodol aj odvolací súd o náhrade trov odvolacieho konania. Aj v odvolacom konaní bol žalobca v celom rozsahu úspešný, a preto odvolací súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

45. Odvolací súd v poslednom rade poukazuje na to, že na odvolacom súde sa prejednáva a prejednávalo mnoho podobných vecí s rovnakým skutkovým a právnym základom, pričom v absolútnej väčšine vecí boli rozsudky súdov nižšej inštancie potvrdené (vid' napr. rozsudok sp. zn. 14C/34/2002-407

zo dňa 24. januára 2023, 14Co/36/2022-383 zo dňa 14. februára 2023, 16Co/46/2022-342 zo dňa 27. apríla 2023, 17Co/16/2022-376 zo dňa 26. októbra 2022, 17Co/59/2022-421 zo dňa 14. decembra 2022).

46. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
  - b) kto ho robí,
  - c) ktorej veci sa týka,
  - d) čo sa ním sleduje a
  - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).